

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 305

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY MORNING, DECEMBER 29TH, 1931

LETO XXXIII—VOL. XXXIII

Zanimive vesti iz življenja ameriških Slovencev po raznih mestih

"Slovensko-Hrvatske Novine" v Calumetu poročajo o sledečem dogodku: Nekega rojaka v Calumetu je obiskala te dni štorklja in mu pustila za spomin krepkega sinčka. Ko je prišel osemletni nadbudni sinček iste družine domov iz šole, v kateri je poučevala angleška učiteljica, ki ni mogla trpeti tujcemcev, in mu je oče povedal, da je dobil novega brata, je naredil sinček nekaj dolga obraz, nazadnje je pa vprašal: "Od kod je pa prišel moj novi bratec?" "O, tam iz daljnih dežel," odgovori oče. Nato je naredil sinček še bolj kisel obraz in se odrezal: "Tako, potem je pa to zopet eden teh vrazjih tujcemcev!"

Kdo je bil Anton Turk? Iz Calumeta se poroča o neki zamotani zadevi nekega Antona Turka, oziroma John Tisovca, ki je prišel v Ameriko s potnim listom nekega umrlega moža in je živel v Calumetu, deloma v Sheboyganu. Kolikor je znano, je ta Turk umrl 10. septembra, 1930. Imel je \$2000 zavarovalnine, katero polovico je zapustil svoji ženi Mariji Turk, ki je izpovedala na sodni, da ni vedela, da je bil Turk v stari domovini poročen. Ranjki Turk za drugi tisoč dolarjev ni imenoval dediča. Zdaj se je pa odzvala iz stare domovine njegova prava žena, ki zahteva vso zavarovalnino za sebe in otroke.

V pismu navaja, da sta se poročila s Tisovcem meseca maja, 1908, na Calumetu, in sta leta 1913 odpotovala z otroci v staro domovino, nakar se je mož leta 1922 zopet podal v Ameriko. Od onega leta je stalno pošiljal denar in podpiral svojo družino v domovini. Prišel je v Ameriko pod napačnim imenom, ker mu drugače ni bilo mogoče sem. Celo zadevo ima v rokah sodnija v Sheboyganu.

Kazanje slik iz Jugoslavije v Milwaukee, Wisconsin, je imelo lep uspeh. Prireditev je prinesla nad \$100.00 čistega. Slike je kazal Mr. Anton Grdina iz Clevelanda.

V državi Kentucky se premogarji pripravljajo na splošno stavko

Harlan, Kentucky, 28. decembra. V Walling Creek so uradniki National Miners premogarske unije, izgotovili zadnje načrte za generalni štrajk premogarjev v državi Kentucky, medtem, ko sodnija preiskuje že osmi umor, ki se je pripetil v premogarskem okraju v letošnjem letu. Premogarji so se včeraj zbrali v Walling Creek, kamor so dospeli v avtomobilih in truckih iz raznih okrajev države, da delajo načrte za štrajk. Govorniki so izražali obžalovanje radi nezgodnih razmer, zahtevali so priznanje za National Miners unijo in pozivali na generalni štrajk za višje plače in ugodnejše delavske razmere. Kakih 300 premogarjev je bilo navzočih. Zborovanje je bilo jako mirno, in navzoči deputy šerifi niso imeli nobenega opravka. Na božično noč je bil ubit deputy šerif Wm. Sizemore, ki je svak senatorja Brocka in državnega pravdnika. Dva premogarja sta bila prijeta kot morilca.

In sedaj nas imajo za potomce škorpionov

New Orleans, 28. decembra. Ne, človeški rod z vso svojo pobožnostjo in prozo, ni potomec opice, kot je trdil Darwin, pač pa se je "razvil" iz navadnega morskega škorpionja, ki je danes popolnoma iztrebljen. Tako trdi profesor Patten iz Dartmouth kolegija. Je križ s temi profesorji. Njih teorije o postanku človeka so tako različne in medsebojno strupene, da ni dvoma, da so vsaj potomeci profesorjev nekoliko "škorpionasti."

Umrli sinko

Staršem Mr. in Mrs. Frank Lipar, 1485 E. 175th St., je umrl 8 let star sinko preteklo soboto popoldne. Poleg staršev zapuščajo še brata in dve sestri. Ranjki je bil član Mladinskega oddelka dr. Mir, SNJP in dr. Coll. Slovenke, SDZ. Pogreb se vrši v terek zjutraj iz slovenske cerkve na Holmes Ave. na pokopališču sv. Pavla pod vodstvom A. Grdina & Sons. Prizadetim staršem naše iskreno sožalje!

Občna vera

Židovski rabinček Brickner v Clevelandu je včeraj v nekem govoru svaril ljudi pred takozvano "splošno ali občno vero," namreč, da bi bili vsi ljudje na svetu ene vere. Tako stvar je nemogoča, je rekel Brickner, ki je najbrž čital enciklideo papeža Pija, katero je izdal za Božič in priločal v njej, da se vsi kristjani združijo v katoliški cerkvi.

Miss Perdan pozdravlja

Veselo in srečno Novo leto želi Miss Jeanette Perdanova vsem svojim prijateljem in Slovincem širom Amerike. Kot je znano, se Miss Perdanova nahaja pri glasbenih študijah v Sloveniji. Iskrena hvala za pozdrave!

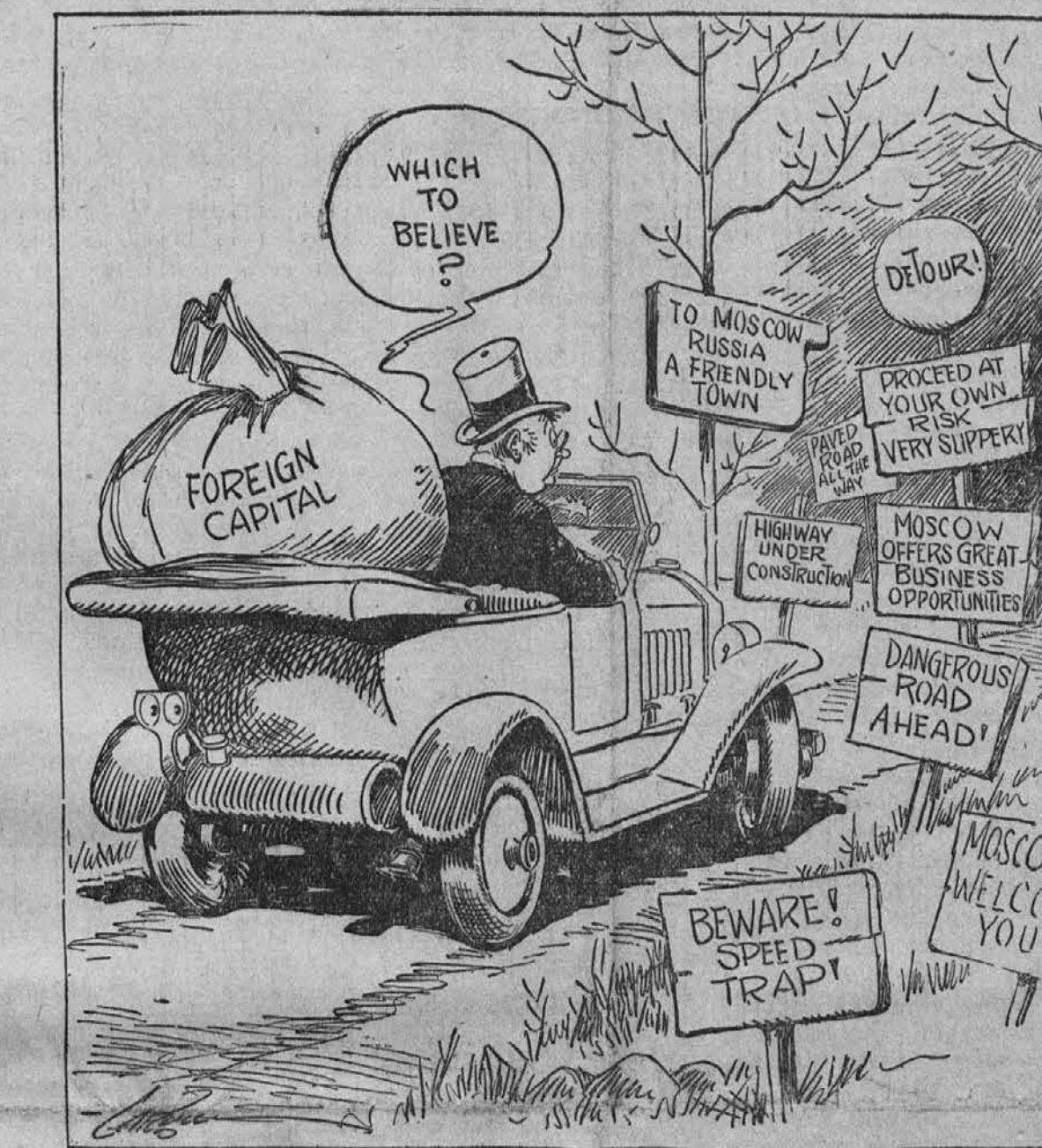
Poskusno glasovanje

Clevelandski časopis "Plain Dealer" je upeljal te dni poskusno glasovanje za kandidate za župana. Razposlanih je bilo 10,000 glasovnic. Registriranih volivcev je 240,000.

Mestna zbornica

Enajst starih councilmanov mestne zbornice se je poslovilo sinoči iz svojih uradov, in prihodnji ponedeljek za v zamejo njih mesta novo izvoljeni.

Mednarodni kapital na razpotju

Predsednik Hoover odločno zoper podpore brezposelnim

Washington, 28. decembra. Najbolj vroč boj v kongresu se bo začel takoj, ko se snide kongres po božičnih počitnicah, ko pride na vrsto vprašanje, ali naj se dovoli iz zvezne blagajne kaj podpore ameriškim brezposelnim delavcem.

Senatni prometni odsek bo začel nemudoma s tozadevnimi dogovori in zaslišanji, ali je pomoč potrebna in priporočljiva, in če bo taka pomoč sploh kaj pomagala. Za podlago bo imel ta odsek dva predloga, katerih eden je bil vložen v senatni zbornici od senatorja La Follette iz Wisconsin, progresivca, drugi pa od senatorja Costigana, demokrata iz Colorado. V predlogih se zahteva od \$250,000,000 do \$875,000,000 za pomoč brezposelnim.

Predsednik Hoover je največji nasprotnik predloga, da bi se brezposelne podpiralo iz zvezne blagajne. On je mnenja, da se morajo brezposelni zanašati na privatno dobrotelost in na dobrotelne organizacije posameznih mest in držav. Zvezna blagajna nikakor ne sme kaj prispevati. Toda če bo kongres kaj dovolil, bo odvisno od tega, kaj prinese na dan preiskava, ki bo tozadevno upeljana.

Predsednik Hoover se ne brani samo iz vzroka, ker je deficit v zvezni blagajni, dajati podpore brezposelnim, pač pa tudi, ker nikakor ni prepričan, da bi podpora kaj zalegla. Predlagal pa je kongresu, da zviša davke, ki naj bi prinesli vladi letno \$800,000,000 v novih davkih.

Predsednik Hoover se ne brani samo iz vzroka, ker je deficit v zvezni blagajni, dajati podpore brezposelnim, pač pa tudi, ker nikakor ni prepričan, da bi podpora kaj zalegla. Predlagal pa je kongresu, da zviša davke, ki naj bi prinesli vladi letno \$800,000,000 v novih davkih.

Predsednik Hoover se ne brani samo iz vzroka, ker je deficit v zvezni blagajni, dajati podpore brezposelnim, pač pa tudi, ker nikakor ni prepričan, da bi podpora kaj zalegla. Predlagal pa je kongresu, da zviša davke, ki naj bi prinesli vladi letno \$800,000,000 v novih davkih.

Predsednik Hoover se ne brani samo iz vzroka, ker je deficit v zvezni blagajni, dajati podpore brezposelnim, pač pa tudi, ker nikakor ni prepričan, da bi podpora kaj zalegla. Predlagal pa je kongresu, da zviša davke, ki naj bi prinesli vladi letno \$800,000,000 v novih davkih.

Predsednik Hoover se ne brani samo iz vzroka, ker je deficit v zvezni blagajni, dajati podpore brezposelnim, pač pa tudi, ker nikakor ni prepričan, da bi podpora kaj zalegla. Predlagal pa je kongresu, da zviša davke, ki naj bi prinesli vladi letno \$800,000,000 v novih davkih.

Predsednik Hoover se ne brani samo iz vzroka, ker je deficit v zvezni blagajni, dajati podpore brezposelnim, pač pa tudi, ker nikakor ni prepričan, da bi podpora kaj zalegla. Predlagal pa je kongresu, da zviša davke, ki naj bi prinesli vladi letno \$800,000,000 v novih davkih.

Predsednik Hoover se ne brani samo iz vzroka, ker je deficit v zvezni blagajni, dajati podpore brezposelnim, pač pa tudi, ker nikakor ni prepričan, da bi podpora kaj zalegla. Predlagal pa je kongresu, da zviša davke, ki naj bi prinesli vladi letno \$800,000,000 v novih davkih.

Predsednik Hoover se ne brani samo iz vzroka, ker je deficit v zvezni blagajni, dajati podpore brezposelnim, pač pa tudi, ker nikakor ni prepričan, da bi podpora kaj zalegla. Predlagal pa je kongresu, da zviša davke, ki naj bi prinesli vladi letno \$800,000,000 v novih davkih.

Predsednik Hoover se ne brani samo iz vzroka, ker je deficit v zvezni blagajni, dajati podpore brezposelnim, pač pa tudi, ker nikakor ni prepričan, da bi podpora kaj zalegla. Predlagal pa je kongresu, da zviša davke, ki naj bi prinesli vladi letno \$800,000,000 v novih davkih.

Predsednik Hoover se ne brani samo iz vzroka, ker je deficit v zvezni blagajni, dajati podpore brezposelnim, pač pa tudi, ker nikakor ni prepričan, da bi podpora kaj zalegla. Predlagal pa je kongresu, da zviša davke, ki naj bi prinesli vladi letno \$800,000,000 v novih davkih.

Predsednik Hoover se ne brani samo iz vzroka, ker je deficit v zvezni blagajni, dajati podpore brezposelnim, pač pa tudi, ker nikakor ni prepričan, da bi podpora kaj zalegla. Predlagal pa je kongresu, da zviša davke, ki naj bi prinesli vladi letno \$800,000,000 v novih davkih.

Predsednik Hoover se ne brani samo iz vzroka, ker je deficit v zvezni blagajni, dajati podpore brezposelnim, pač pa tudi, ker nikakor ni prepričan, da bi podpora kaj zalegla. Predlagal pa je kongresu, da zviša davke, ki naj bi prinesli vladi letno \$800,000,000 v novih davkih.

Predsednik Hoover se ne brani samo iz vzroka, ker je deficit v zvezni blagajni, dajati podpore brezposelnim, pač pa tudi, ker nikakor ni prepričan, da bi podpora kaj zalegla. Predlagal pa je kongresu, da zviša davke, ki naj bi prinesli vladi letno \$800,000,000 v novih davkih.

Silvestrov večer

Klub društev S. N. Doma priredi v obeh dvoranah S. N. Doma na večer, 31. decembra, veliko plesno zabavo. Klub društev S. N. Doma vrši koristno in potrebno delo v naselbinah, in naj bi se spomnili tega večera vsi prijatelji Doma in napredka v naselbinah. Za ples je pripravljena izvrstna godba Vik. Sveteta, spodaj pa dobro poznani špekovi kvartet. Ob polnoči se bo poslovilo staro leto in prišlo novo. Ples traja do 1. ure zjutraj. Vstopnina k prireditvi je le 50 centov.

Žalost in veselje

Iz Maternity bolnice se je vrnila te dni Mrs. Josephine Robich, 851 E. 216th St. S seboj je prinesla novorojenca za Santa Claus. Družino je obdarila teta storklja v 13 mesecih z dvema dekletcema in enim fantom. Smola je pri delu, je pa pri družini toliko več napredka. Novorojenec je zdrav, mati je pa bolna. Tudi Mr. Robich letos še ni poznal dela. Da bi se vendar obrnilo na bolje!

Iz Floride

Srečno Novo leto želi Mrs. Jane Lausche, soproga Mr. Frank J. Lausche, ki se nahaja v Floridi. Iskrena hvala!

Dva mlada tatiča

Miss Agnes Milmont, 7504 Myron Ave., se je nahajala blizu svojega doma, ko sta ji dva dečka hotela iztrgati denarnico iz rok. Enega je pri tem zgrabila za roko in začela kričati na pomoč. Prišel je njen brat Joseph, ki je prijel drugega tatiča, in ki je nameraval prvega oprostiti. Policija je oba odpeljala.

Seja direktorija

Stari in novi direktorji Slovenskega društvenega doma v Euclidu so vabljani, da se gotovo udeležijo seje v petek, 8. jan. ob 7:30 zvečer v Domu. Pridite gotovo.

Zaroka

Te dni se je zaročil slovenski policist John Pajk z Miss Estelle Roitz. Iskrene čestitke!

Na Silvestrov večer

Slovenski društveni dom priredi na Silvestrov večer v svojih prostorih zabavno veselico s plesom, k kateri se vljudno vabijo vsi člani društev, ki so lastniki Doma, kot tudi vse občinstvo. Sviral bo prvovrstna godba Progressive Melody Orchestra. Seveda se bo praznoval odhod starega leta in prihod novega. Pridite!

Witt in Walz

Županski kandidat dr. Walz te dni očita zvezo Petra Witta, ki je tudi županski kandidat, z Van Sveringen interesi, ki so zvišali vozno na ulični železnici na 10 centov.

Kongresmani bi morali iti v Evropo, da vidijo silno pomanjkanje

London, 28. decembra. "The Economist," vodilni gospodarski časopis v Angliji, prinaša včeraj poseben članek, v katerem pozivlje vlado, da pošlje na evropsko reparacijsko konferenco poseben odbor politikarjev. Članek navaja, da Evropa pri najboljši volji ne more več nositi bremena plačevanja svojih dolgov, in da mora prej ali slej priti do katastrofe, ako Amerika tega neče priznati, kot je videti iz ravnanja ameriškega kongresa. Edina izjema tozadevno je Francija. Francija je edina izmed vseh držav, ki zahteva, da se mora vojna odškodnina plačevati redno tudi v bodočnosti. Pripravljena bi bila odreči se vojni odškodnini le, ako se njen tozadevni dolg v Ameriki zbrise. Toda v tem slučaju je pa tudi resnica, da če Anglija ne dobi več reparacijskih plačil, da tudi ona ne bo več plačevala dolgov. Seveda, Amerika ima deloma prav, da zahteva plačilo denarja, ki ga je posodila svojim zaveznikom v stiski. Članek tudi priznava, da če Evropa preneha plačevati svoje vojne dolge, da pomeni to ponovno narast nezadovoljstva v svetovne finance z nedoglednimi posledicami. Na drugi strani se je pa izjavil senator Borah, načelnik tujezemskega odseka senata Zed. držav, da ni upati na konec svetovne depresije, ako se evropski dolgov popolnoma ne zbrisejo in se preneha z oboroževanjem.

Radi ropa moških bila obsojena v ječo 210 let

Atene, Grška, 28. decembra. Aleksandrina Foscana je bila pravkar spoznana krivim, da je poročila 37 moških, katerih vsakega je oropala, potem pa izginila. Obsojena je bila v zapor za 210 let.

Mlekarske steklenice

Kot smo že poročali, je mlekarski trust v Clevelandu odpravljal deposit na mlekarske steklenice. Neodvisni mlekarki so raditega vložili tožbo na sodnijo. Neodvisni mlekarki še vedno pobirajo deposit na mlekarske steklenice, kar je pravilno. Steklenice veljajo mnogo denarja, in večina ljudi ima navado, da razbija in zamečlje steklenice, ako ni deposita na njih. Neodvisni mlekarki bi bili uničeni, ako ne bi dobivali steklenic nazaj od odjemalcev. Občinstvo se prosi, da sodeluje v tem oziru z našimi mlekarki. Vi itak ne zgubite denarja, ki vam je vrnjen, kadar vrnete steklenico. Pomagajte pa pri tem v boju neodvisnih mlekarev proti trustu, ki hoče male mlekarje uničiti, da bi potem nemejeno diktiral cene mleku.

Na Silvestrov večer

Slovenski društveni dom priredi na Silvestrov večer v svojih prostorih zabavno veselico s plesom, k kateri se vljudno vabijo vsi člani društev, ki so lastniki Doma, kot tudi vse občinstvo. Sviral bo prvovrstna godba Progressive Melody Orchestra. Seveda se bo praznoval odhod starega leta in prihod novega. Pridite!

Witt in Walz

Županski kandidat dr. Walz te dni očita zvezo Petra Witta, ki je tudi županski kandidat, z Van Sveringen interesi, ki so zvišali vozno na ulični železnici na 10 centov.

Nov grob

V ponedeljek večer je premul po kratki bolezn poznani rojak Blaž Modic, stanujoč na 1107 E. 64th St. Podrobnosti poročamo jutri.

Demokrati v kongresu pripravljeni za pomoč v gospodarski depresiji

Washington, 28. decembra. Demokratiški voditelji so danes sklenili, da naredijo premirje v politiki in začnejo z delom glede pomoči v tej splošni gospodarski depresiji. Ko bo ta najbolj važna zadeva rešena, tedaj se obrnejo proti politiki in proti svojim starim nasprotnikom — republikancem. Napadali bodo z vso silo administracijo predsednika Hooverja, katerega dolžijo splošne narodne zmešnjave in odgovornosti, da narodu ponovno pretijo visoki davki. Vodja demokratov v poslanski zbornici, v kateri imajo demokrati večino, kongresman Rainey iz Illinois, je izjavil, da so demokrati zedinjeni, kot niso bili še nikdar prej. Iz poročila Raineya je razvidno, da bodo demokrati sistematično postopali, da bodo držali svoj politični ogenj, dokler niso sprejeti predlogi za odpravo ameriškega naroda, toda takoj potem privedejo svojo najtežjo artilerijo za politično kampanjo v letu 1932. Rainey je izjavil, da kar se tiče novih davkov, da jih bodo oni plačali, ki jih lahko plačajo, in kar se tiče stroškov, bodo slednje znižali do skrajnosti. Že sedaj imajo demokrtati v načrtu, da znižajo najmanj \$300,000,000 od proračuna.

Manj cigaret

Družbe, ki izdelujejo cigare in cigarete, se pritožujejo, da ljudje ne pokadijo več toliko kot so druga leta. Pač pa je nastalo več vpraševanje po žvečilnem tobaku. Novembra meseca, 1931, se je prodalo 102,000,000 manj cigaret kot v istem mesecu lanskega leta, dočim je padlo število cigar za \$51,000,000. Tobaka za pipe in žvečilnega tobaka se je pa prodalo 2,400,000 funtov več kot prej. Tudi vlada je dobila tekem letošnjega leta za \$16,000,000 manj davka od tobaka kot prejšnja leta.

Star rojak umrl

Včeraj okoli pol dne je premul rojak Valentin Bolkar, star 71 let, samec. Ranjki je precej dolgo bolehal. Drugih sorodnikov ne zapuščajo kot dve nečakinji v Evropi. V Ameriko je došel pred 45. leti. Stanoval je pri družini V. Mola, 3954 St. Clair Ave. Pogreb ranjkega se vrši pod vodstvom A. Grdina & Sons iz pogrebnega zavoda na 1053 E. 62nd St. v sredo zjutraj. Naj bo ranjku hladna ameriška zemlja!

Plačevanje davkov

Postava pravi, da morajo biti davki plačani do 20. junija in do 20. decembra vsakega leta. Okrajni komisariji imajo moč to dobo podaljšati za 30 dni, to je, do 20. julija in do 20. januarja. Toda kot pravi okrajni avditor Zangerle do 20. januarja, 1932, vsi niti davčnih listin ne bodo imeli v rokah. Najbrž bodo zaključene davčne knjige šele nekako 15. februarja, 1932.

Pozdravi iz Beograda

Iz Beograda smo te dni dobili razglednico, na kateri nas pozdravlja narodni poslanec Anton Klinc zaeno z mnogimi drugimi slovenskimi narodnimi poslanci v državnem zboru. Prav iskrena hvala!

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznasalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00; četrt leta \$1.75
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1903, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

-83

No. 305, Tue., Dec. 29th, 1931

Delavske plače

Tupasem se sliši, da so temu ali onemu delavcu po storjenem delu pritrjali plačo, za katero se je pogodil delati, ali se je pa celo zgodilo, da mu plače sploh niso hoteli izplačati. Taki slučaji so v velikih industrijskih mestih sicer precej redki, kajti zato postavljene oblasti in dobri ljudje preskrbijo, da pride delavec takoj do svoje plače. Manj srečni so pa v takih zadevah delavci v malih mestih, kjer v mnogih slučajih so delodajalci tudi gospodarji mesta in naselbine in dostikrat delajo po ljubi volji. Zato je dobro, da delavec ve, kako se ravnati v takih slučajih.

Vzemimo na primer vprašanje, če ima delodajalec pravico odreči delavsko plačo, ako delo ni po volji? Kaj pravijo postave tozadevno glede delavca in delodajalca? To so seveda vprašanja, na kateri znati odgovor je mnogokrat koristno za delavca, zlasti pa za delavce, ki delajo v malih mestih, kjer so spori glede plače dostikrat na dnevnem redu, zlasti pa v časih današnje gospodarske depresije.

Gotovo je, da ima postava pravico govoriti o delavskih plačah, in v mnogih državah posebne postave urejujejo razne delavske plače. Seveda so pa te postave različne v eni državi in drugi. Precej držav je, ki enakih postav sploh nimajo, zopet druge države imajo postave, ki so glede delavskih plač skrajno ugodne za delavca, v tretjih državah pa le komaj omenjajo delavske pravice glede plač.

Plačuje se tedensko, dvakrat, trikrat na mesec, mesečno, včasih tudi dnevno. Enkrat na mesec se mora plačati, in le dve ali tri države so, ki ne regulirajo časa plačila, pač pa prepuščajo plače takozvanemu pogajanju, kakor se delavec in delodajalec pogodita. Imamo pa države, kot so California, Idaho, South Carolina in Indiana, kjer postava predpisuje kazni za delodajalca, ako ne bi plačal plače delavcu, kadar plača zapade.

Mnogokrat se zgodi tudi, da dobi delavec svojo plačo v čeku. Nekatere države naravnost zapovedujejo, da se mora plačati v gotovini, zopet druge se dovoljuje plačilo v čekih, v nekaterih državah pa je postava, ki pravi, da sme delodajalec plačati s čeki le tedaj, če dokaže, da je finančno zmogel in odgovoren. Kajti tisoče slučajev je, ko so dobili delavci za storjeno delo plačilo v čeku, ki se je končno izkazal, da je ničvreden, ker delodajalec ni imel denarja založenega na banki.

Mnogi držav ima postave, v katerih je mogoče delavcu iztirjati dolžno plačo, ne da bi moral pri tem najeti odvornika in plačati odvorniške stroške. Zopet pa imamo države, v katerih postava daje pravico delavcu tožiti za iztirjave plače, in potem mora delodajalec plačati tudi vse nastale stroške, in so celo države, v katerih je delodajalec tudi postavno kaznovan, ako ni pravočasno plačal pogojene plače.

V državi New York se posebno skrbijo, da se ne slepari delavce z vtrgavanjem ali prikrajšanjem plač. To je zlasti ugodno za tujcemce, ki si navadno ne znajo sami pomagati v takih slučajih. Posebni državni urad skrbi za to, da je vsaka pritožba delavca glede neizplačane plače takoj zabilježena in da se nemudoma iztirja. V vsakem mestu tudi, kjer se nahaja takozvana Legal Aid Society, ali družba za pravno pomoč, ki posluje v vseh slučajih zastoni, če prositelj nima denarja.

Splošno je v veljavi pravilo, da delodajalci nimajo pravice odbijati od plač. V skoro sleherni državi je postavno predpisano, da se mora izplačati polna plača. Prepovedano je tudi odbijati od plače, ako ni bilo delo povoljno narejeno.

Grdo pa izkoriščajo delavce v malih mestih, zlasti tam, kjer so premočniki. Dostikrat tam kompanije plačujejo delavce z nakaznicami na kompanijske prodajalne, in največkrat delavci ne dobijo denarja v roke, pač pa samo take nakaznice, tako da je delavec neprestano odvisen od kompanije. Precej držav je zadnje čase tako poslovanje prepovedalo.

V slučaju bankrota ali v slučaju, da delodajalec proda svoj delež v delavnici ali umre, ima delavec prednostno terjatev in postave mu v to mnogih državah priznavajo. Plače delavcev imajo prednost pred vsemi drugimi terjatvami. V vsakem slučaju pa, kadar čutite, da ste prizadeti, je dobro obrniti se do zanesljivega človeka ali na primerno oblast, ki vam bo gotovo zastoni pomagala, ako ste prikrajšani na plači.

DVAJSET LET MED CLEVELANDSKIMI SLOVENCMI

J. J. Oman

Rekel sem zadnjič, da je bil škof Trobec, za katerega škofijo sem bil namenjen, pristni Slovenec. Imel pa je v svoji škofiji zlasti Nemce, Irce, Poljake in nekaj Slovencev. Škofija je sama potrebovala več moči. Zato mi niti na misel ni prišlo, da bom kje drugje, kakor v bližini domačega kraja. Poleg tega pa se človek, rojen in vzgojen na prostem v božji naravi, kjer so mu šepetajoča drevesa tovar-

ši, zgoljenje ptic pa godba ali radio; kjer mu Bog sam kinca celo okolico s cvetjem, perjem, travo in rastočim žitom, kjer se presto in varno giblje; tak človek se ne zakoplje rad v mestne grblje, kjer ga noč in dan spremlja nevarnost, sum in ro-pot in diha dim, prah in pepel. Ko je prišel Father Ponikvarjev klic na pomoč, sem bil mnenja, da je prav tako nemogoče odzva-ti se klicu, kakor v tistih časih

po zraku priti v Cleveland. Vedel sam namreč, da me škof ne pusti, in zato sem tako tudi od-pisal. Prišel je drugi klic, S. O. S. in tudi temu sem odgovoril, da me škof ne izpusti.

Father Ponikvar pa je poznal preblogo srce škofa Trobca in je zato pisal njemu samemu. S pr-va je res kratkoma oddlonil. Ko pa je prišlo pismo in prošnja tudi iz škofijskega urada v Clevelandu, se je škof Trobec ko-nečno udal. Nemalo sem se za-čudil, ko me nekega dne pokliče k sebi in mi reče: "Mr. Oman, there seems to be a real necessity down in Cleveland. If you wish to go down and work among our own people, I shall not hold you back," kar pomeni v slovenskem: "vidi se, da je res potreba v Clevelandu, zato ti ne bom branil, ako želiš iti tja doli in delati med našimi ljudmi." Govoril je angleško, ker mu je jezik njemu in meni lažji.

Po teh besedah škofa Trobca si nisem več pomišljal. Videl sem, da je naravnost njegova že-lja, da grem med Slovence. Ko-nečno pa je tudi prav. Slovenec naj gre med svoje, kjer je to mogoče. Škof Trobec je to po-zneje tudi omenil: "Tukaj bi bil kje med Nemci, ali pa Irce. Tam boš pa med Slovenci," je dejal. Da, med Slovenci, sem si mislil, s tako slovensčino, kot je moja, da se mi bodo smejali. Vedel sem, da bi Breznikar prav goto-vo ne odobral moje "kranjske šprae," (tako smo govorili do-ma). Vseeno pa sem pisal Father Ponikvarju, da prestopi-m v clevelandsko škofijo, pod pogojem, da me pusti škof dovr-šiti moje šole v St. Pavlu. Zago-tovilo glede tega je prišlo od ta-kratnega kancelarja, mojega se-dajnega sosedu, Dr. Scullena.

Sedaj pa na delo za slovenski jezik! Poslal sem po neko knji-go iz kolektarja družbe sv. Mohorja, katere knjige sem vedno rad pre-biral. Brati me je naučila mati doma, ko sem bil še šolar v pe-tem razredu. Knjiga, grama-tika, je prišla, toda, o joj! Če bi bila grška, bi je bil več razumel. Grško sem se učil v šoli, in dasi bi ravno ne bil daleč prišel z grščino, sem vsaj trmine vedel, ali je "samostalnik" nekaj za je-sti, ali pa je kaka podlasci po-dobna živalca. Trminov nisem sprva razumel prav nič. Poleg tega pa sem kmalo spredel, da nimam časa niti trdne volje za-dosti, da bi skušal spoznati lepi pa težki slovenski jezik iz gram-matike. Začel sem drugo pot. Naročil sem se na Amerikanskega Slovenca in clevelandski list, "Nova Domovina," in začel sem prebirati. Skušal tudi pisati. Prvi, ki je sprejel in natisnil to "novo" slovensčino, seveda pre-cej popravljen, je bil list Ame-rikanski Slovenec. Šlo je počasi na bolje, toda cilj je bil še daleč. V šoli v bogoslovju je malo časa za postranske reči. O počitnicah pa sem moral delat, da sem si prislužil nekaj za obleko in knji-ge.

Tako je čas hitro tek, moja slovensčina pa je zelo počasi napredovala, tako počasi, da je še danes po 20 letih velik križ na-šem uredniku, kadar jim pri-de pred oči. Poleg tega, je prišla še druga nesreča. Komaj sem v zadnjem letu prišel iz počitnic nazaj v semenišče, sem dobil pi-smo iz škofijskega urada, kate-ro se je glasilo nekako takole: "Pripravi se za ordinacijo o Bo-žiču. Pri sv. Vidu nujno potre-bujejo pomoči."

Kakor strela iz jasnega neba me je pretresla ta vest. "Bodi pripravljen za ordinacijo v Bo-žiču!" To se pravi, kar bi bil drugače v devetih mesecih dovr-šil, sedaj dovrši v treh in pol. Razume se, da je pri tem moj slovenski program popolnoma odpadel. Ker mi je bilo dano za-gotovilo, da me pustijo na miru, dokler ne izdelam vseh šol, niti slutiti nisem, da pride klic tako hitro.

Škofijemsku ukazalo se ne da ustavljati nič več, kakor ne da mu poklicu na sodnijo. Začel sem s pripravi. Treba se je bilo vaditi "maše." Treba učiti kako deliti sv. zakramente, in treba, zelo treba je bilo še sto in ene raznih reči in vaj. Pisal sem Father Ponikvarju, naj mi dajo malo več časa. Vedel sem nam-reč, da je on tista sila za škofom, ki ga je pripravila, da je škof besedo nazaj vzel in me zahte-val pred časom. Pa vse je bilo zastoni. "Dobro" sem rekel, "če mi ne daste časa, da bi potrebne šole izdelal, potem, me pa dobite negodnika."

Strašno hitro so tekli tisti me-seci. Father Misja, slovenski profesor petja na St. Paulskem semenišču, mi je pomagal za peto mašo. Jože Trobec, nečak škofa Trobca in sedaj župnik v Elk River, Minn., mi je pomagal s

postranskimi zadevami, pismi in drugo. Prišel je Advent, prišel Božič. Z Božičem je tisto leto prišel tu-di strašanski mrz. Dan po Bo-žiču, praznik sv. Štefana, je ži-vo srebo zlezlo do 30 pod ničlo. Navzlic temu pa se je vršila ordi-nacija v domači cerkvi, kjer sem bil 33 let popreje tudi krščen. Drugi dan ni bil nič boljši. Sv. Janez evangelist je bil prav ta-ko hud, kakor sv. Štefan in mrz je bilo da je kar pokalo drevje radi zmrzline. Vse kaj drugega, kakor idealen dan za novo mašo je bil to. Toda nova maša se je vršila in cerkev je bila polna lju-di od raznih krajev, zlasti doma-činov, kateri so hoteli videti, ka-ko bo "Šimnov Čan" mašo pel. (Dalje prihodnji teden.)

SILVESTROVO V JUGOSLOVANSKEM DRUŠTVENEM DOMU, RECHER AVE.

Direktorij Jug. društvenega Doma priredi dne 31. decembra v domovi dvorani Silvestrov večer vsem društvenim članom od društva, ki pripadajo k akciji doma. Na programu imamo razne interesantne točke, ki bodo dale mnogo razvedrila posetnikom te prireditve.

Naše poslovno leto je minulo in žnjim smo premagali marsi-katero težkočo, ki je stala pred nami zagotetna in skoro neiz-vedljiva. V minulemu letu beleži-mo moralni in finančni uspeh pri naši narodni instituciji, ter gle-damo bodočnosti v obraz brez strahu, v očigled razmeram, ka-tere mučijo druge narodne usta-nove.

Da vse to na dostojen način proslavimo, se medsebojno raz-

veselimo in sklenemo staro pri-jateljstvo med seboj za bodoče leto, se je direktorij odločil sto-riti ta korak in vabi rojake na to prireditve. Pričetek bo točno ob 7. uri zvečer in vstopnina bo samo 25c za osebo. Skrbno bo pripravljena dobra pijača in okusen prigrizek za posetnike. Dolžnost je vsakega rojaka, da se po možnosti udeleži te pri-re-ditve, katere je v korist doma in vsem članom, katerih društva so v akciji našega doma. Vabljeni so tudi okoliški rojaki na Silve-strov večer, da se nam pridru-žijo in se z nami razvesele.

Srečno novo leto vsem roja-kom in članom akcijskih društev našega doma in kličem na vese-lo svidenje.

Valentin Turk, tajnik.

EUCLID RIFLE and
HUNTING CLUB.

J. D.

Naše fante opozarjam, da pri-redi newburški strelski klub srnjakovo večerjo v nedeljo 3. januarja v S. N. Domu na 80. cesti. Ker se je zgodilo prvič v zgodovini newburške naselbine, da bodo imeli srnjaka za večerjo, se vabi naše fante, da se udeleže-te večerje v kar največjem števi-lju. Vstopnice dobite pri našem tajniku.

Srnljakova večerja našega klu-ba pa se vrši v nedeljo 24. janua-ria v Slovenskem domu na Holmes Ave. V ta "blagi" na-men ima naš klub na razpolago dva srnjaka, ki bosta na 24. januarja služila v telesno dobro delo vsem posetnikom naše lov-ske večerje.

Govori se in se bo gotovo tudi zgodilo, da bo dvorana letos še lepše ozaljšana kot lansko leto; to bo kar cel lovski paradiz: po zelenih smrekovih vejah bodo skakali moosi, srnjaki in jeleni,

ALBERT PAYSON TERHUNE:

ZGODBA O DVEH PSIH

Povedal vam bom zgodbo o dveh evropskih psih, ki sta pri-šla do svoje veljave za časa sve-tovalne vojne. Prva zgodba piše o psu, čisto navadnem psu, brez kake posebne pasme, ki na po-gled celo posebno prikupljiv ni bil. Okrog njegovega kosmatega vratu si videl proti koncu svetovne vojne viseti zlato svetil-njo za hrabrost, kakršna je to-liko zaželjena od vsakega hra-brrega vojaka. Pes si je pridobi-l svetinjo s svojo neopojljivo hrabrostjo in instinktom. Po-stal je znan in priljubljen v vsej diviziji, kjer je služil njegov gospodar kot vojak.

Pes je šel s svojim gospodar-jem v strelne järke. Tukaj se je kmalu priljubil vsej stotniji, radi svoje izredne pretnosti in poslušnosti. Dvakrat je pes z renčenjem opozoril straže na ponočni napad Nemcev in tako relik celo stotnijo. Polk, v ka-terem je služil gospodar tega psa, je bil poslan na odpočitek za fronto in je bil nastanjen v neki mali vasi. Pes je tudi tu-

pod smrekami se bo pa točil ohaj-čan, da bo veselo srce in želodec. Izid streljanja 15. decembra:

Šepec	161
Sober	139
Baraga	166
Jerman	85
Marn	163
Mlakar	163
Pevce	133
Zabukovec	164
Bruss	156
Dolenc J.	160
Satkovič	119
Izid streljanja 22. decembra:	
Marn	164
Satkovič	78
Sober	136
Gole	167
Jerič	67
Baraga	160
Jerman	158
Mlakar	162
Hoffart	159
Dolenc J.	127
Bruss	145
Mrhar	65

kaj spremljal svojega gospodar-ja.

Nekega dne sedijo trije voja-ki pred neko gostilno in se igra-jo s tem psom, ki jim je ležal pri nogah in skušal uganiti njih povelja. Mimo gostilne se pri-pelje na biciklju neki častnik v francoski uniformi. Vojaki se ne zmenijo zanj, razun da ga po-zdravijo po predpisih. Pes pa nenadoma skoči pokoncu in jo ubere za kolesarjem. Vojaki jo uberejo za psom, silno se čudeč, da sicer krotki pes preganja častnika na kolesu, ker kaj ta-kega še nikdar ni storil, kar so ga poznali.

Pes dohiti častnika, se mu za-žene na hrbet in ga podere na tla. Predno se je mogel prestra-seni kolesar pobrati, ga je že dr-žal pes za vrat. Samo na po-moč prihitečim vojakom se je bilo zahvaliti, da pes častniku ni pregrizel vratu. Odnali so psa in pobrali prestrašenega častni-ka. Toda vojakom se je vzbudi-l sum, da je sicer krotki pes nenadoma skočil na častnika.

Prihitel je neki poročnik, ki je začel častnika spraševati. Od-govori so bili pa nekako zmeša-ni, in poročnik je tuja častnika preiskali in po listinah so spo-znali, da je bil v francosko uni-formo preoblečen nemški vohun, ki bi bil gotovo vohunil nemo-teno dalje, da ga ni napadel pes. Tako je ta pes preprečil silno škodo, mogoče izgubo nešteto človeških življenj in ni čuda, da mu je francoska vlada prisodila zlato svetinjo za hrabrost.

Kdo bo znal povedati, kako je mogel pes vedeti, da v francosko uniformo oblečeni častnik ni bil Francoz, ampak nemški vo-hun? To so slučaji, ki se ne da-jo rešiti.

Druga zgodba pa je o nekem angleškem psu, z imenom Beau-ty, ki je bil last nekega angle-škega častnika. Častnik je mor-al leta 1914 odriniti na franco-sko bojišče in je pustil psa svo-jemu očetu. Nekaj časa je bil videti pes sino potr, ker ni vi-del več svojega gospodarja, to-da sčasoma se je privadil.

V mesecu januarju, 1915, je pa pes zbolel. Poslal so ga k živinozdravniku, ki ga je nekaj časa skrbno leči. Kmalu je to-liko okrevljal, da je lahko tekal okrog živinske bolnice. Sprijaz-nil se je z nadzornico, Miss Holt, in je potem mnogo časa prele-žal ob njenih nogah. Ko je ne-kega popoldne Miss Holt poč-i-vala na divanu, pride pes k nje-j, ji obliže parkrat roko, potem se pa strese in pogine. Pisali so to gospodarju, oziroma očetu dotičnega častnika in naznanili, da je pes poginil ob tem in tem času. Kmalu zatem pride ta v bolnico in reče, naj mu še en-krat povedo natančno čas, kdaj je pes poginil. Miss Holt je šla pogledat v zapisnik in mu pove-dala.

Mož pa vzkligne: "To je bilo natančno tisto uro in minuto, ko je bil ubit moj sin, gospodar tega psa. Napravil je naskok iz strelnega jarka in bil pri tem ubit!"

Čudna zgodba, toda resnična! Nekaj sličnega se je primeri-lo tudi tukaj v Ameriki. Neka gospa mi je nekoč opisala zgo-dbo o ovčarskem psu, katerega je zredi njen sin. Ko je moral le-ta 1918 njen sin na francosko bojišče, je bil pes silno potr, ker je izgubil svojega mladega gospodarja. Potem je pa vsako jutro ob dnevih, ko je prišlo pi-smo njenega sina iz Francije, kazal veliko vznemirjenje. Ni-kdar drugače, samo takrat, ko so dobili pismo iz bojišča od njihovega sina. Nekega jutra je pa postal pes silno nemiren, civi-lil je, kot bi imel silne bolečine. Kmalu zatem so dobili pismo, da je bil njih sin ranjen, toda da se mu obrača na boljše.

Nekega večera leži pes pri gospejinih nogah v sprejemni so-bi, dozdnevno mirno. Nenadoma pa skoči pokone in drvi skozi vrata k vrtni ograji, kjer veselo la-ja, kot bi pozdravljal kakega prišleca. Kmalu zatem pa ža-lostno zatuli, da je šlo vsem sko-zi mozeg kosti. Kmalu zatem pa dobijo brzojav od vojnega oddelka vlade, ki jim je sporo-il, da je sin umrl in kot so razvideli, ravno ob tistem času, ko je pes tako žalostno tulil.

Da, o psih bi se dalo marsikaj zapisati, česar vloveška pamet ne more rešiti in ne razumeti.

Gandhi je doma, 12 oseb ubitih v Indiji

Bombay, 28. decembra. Kri je tekla v Indiji, ko je prišel tja Mahatma Gandhi, potem ko se je mudil štiri mesece na konfe-renci v Londonu. Na pomolu se je zbralo ob prihodu Gand-hija kakih 4000 oseb, polovico pristašev Gandhija, polovico na-sprotnikov, in nastal je silen spro-pad. 12 oseb je bilo nevar-no ranjenih, v drugih mestih In-dije pa je bilo ob enakih nemi-nih ubitih 12 oseb.

Če verjamete al' pa ne.

Fant je mislil resno na ženi-tev, pa vpraša svojo izvoljenko, o kateri je mislil, "da jo če, če ga če":

"Micka, pa znaš kuhati?" (Vsa ljubezen pride namreč sko-zi želodec, zato se jaz temu vpra-šanju čisto nič ne čudim.)

"Francelj, ti si izven reda in tvoje vprašanje bi bilo šele na drugem mestu."

"Kaj bi pa potem bilo prvo vprašanje?" začuden vpraša fant.

"Prvo vprašanje ti bom sta-vila jaz in to je: če boš lahko kupil potrebne stvari za kuha-nje?"

Predsednik Hoover je na bo-žični dan igral vlogo Miklavža svojim vnukom. Če bi bil malo te svoje vloge posvetil ameri-škimi otrokom, bi bila to jako hvalevredna vloga.

Sin bogatega farmerja je štu-diral v višji šoli v mestu. Pri se-mestralni skušnji je padel, pa je brzojavil svojemu bratu do-mov:

"Padel pri skušnji. Pripravi očeta na to."

Brat mu brzojavi nazaj: "Oče pripravljen, pripravi se ti."

"Mama, če bi naš bebiček po-žrl tisto piščalko, ki sem jo jaz dobil za Miklavža, ali bi potem piskalo v njegovem trebuhu?"

"O, križi božji, ne! Saj bi se zadalil!"

"O, ne, mama, saj se ni zada-vil."

Jetničar pride po jetnika in mu reče:

"Pojdite v čakalnico, vaša že-na je tam."

"Prosim, recite ji, da me ni doma," reče ves prestrašen jet-nik.

Snubač: "Mati, ali mi daste svojo hčer za ženo?"

Mati: "Seveda! Saj sem že rekla, da dam to sitnico prve-mu norcu, ki pride ponjo."

"Ti, ali ni tvoja žena levičar-ka?"

"I, kako pa prideš na kaj ta-kega?"

"Ker je tvoje desno lice zme-rom tako rdeče."

"Ali boš lahko izhajala s \$125 na mesec, ki jih zaslužiš?" vpraša ženin svojo zaročenko.

"Malo je, pa bom poskusila, ampak od česa boš potem ti ži-vel?"

Žena: "Zakaj pa vedno pri oknu stojiš, kadar pojem?"

Mož: "Zato da ne bi ljudje mislili, da te tepem."

Žena: "Lahko si vesel, da imaš tako ženo, kakor sem jaz, ki ti vse zašijem in zakrпам! Le kaj bi počel, ko bi mene ne imel!"

Mož: "Kaj bi počel? Na bo-ljem bi bil, ker bi imel vse te za-krpane stvari lahko nove!"

Mlada žena je hotela moža presenetiti z novim keksom. Mož na vse kripnje hvali jed, vendar pa venomer pljuje.

"Kaj pa ti je, draga?" poiz-veduje žena.

"Nič, dušica, samo v keksu je nekam dosti jajčnih lupin."

"I, seveda, saj morajo biti. Le poglej tu v kuharsko knjigo, kjer stoji zapisano: Vzemi osem unč moke in štiri cela jajca..."

Trgovca: "Mati, ali ste svoje-ga moža tudi tako izbirali ka-kor to skledo?"

Vaščanka: "Nisem ga ne. Za-to sem pa zdaj toliko bolj opre-zna."

ROYAL DIXON:

NARAVA JE UČITELJICA NAPREDKA

Vsak človek bi moral vedeti nekaj o življenju mrčesa, ker je človek skoro neprestano v boju z njim. Vsako leto potrošimo milijone dolarjev, da ga zatiramo in vendar se mrčes neprestano množi in to kljub vsemu zatiranju od strani človeka. V teku časa so izginile velike predtopne živali, dinosauri, mamoti in drugi in se umaknili manjšim živalim, ki se tudi ne množe tako hitro, a mrčes se strahovito hitro množi.

Poglejmo v navade nekatere vrst mrčesa. Najčudovitejše pri mrčesu je, kako ta skrbi za svoje bolne, ranjene in mlado generacijo. V tem oziru se zlasti mnogo lahko naučimo od mravelj in čebel. Njih izučeni zdravniki in bolnišni strožniki skrbijo, da zdravje novorojenčkov ni zanemarjeno. Novorojenčke denejo v snažne in zračne prostore in jih v stalnih presledkih okopljajo. Gleda se skrbno na to, da vlada enakomerna toplota. Če so zgornji prostori preveč vlažni, se jih prenese v spodnje; če so spodnji prostori preveč suhi, se jih prenese v kak drug prostor mravljišča, oziroma čebelnjaka.

Bolniška strežnica je vedno pripravljena, da pomaga novorojenčcu oprostiti se iz jajčice lupine. Ulice v mravljišču mrčle zaposlenih bolniških strežnic, katerih vsaka pelje po enega mladiča na sveži zrak in fizično gibanje.

Mravlje so imele glavniške in četke mnogo prej, kot jih je imel človek. Mravlje rabijo pri umivanju nekako milo in se stalno umivajo. Ti glavniški pri mravljah so pritrjeni na nogah, s katerimi se pridno češejo in odstranjujejo prah in blato. Nekatere vrste mravelj so še bolj grizdave in imajo nastavljen poseben maserje. Ako bi jih natančno opazovali, bi videli, kako ti svoje klijente češajo, drgnejo in omivajo.

Posebno natančno radi snage so čebele. Kadar so gotove z dnevnim delom, jih neke posebne vrste male žuželke skrbno očistijo prahu in nesnage, ki se jih je prijala, ko so nabirale cvetni prah. Te žuželke opravljajo nekako službo hišne dekle in skrbijo za čistočo v hiši.

OGROMNO BOGASTVO V MORSKI GLOBOČINI

Se nikdar v zgodovini se ni poskušalo s tako vnmemo dvigniti bogatih zakladov iz morske globine, kot sedaj, ko se skuša potegniti ven 20 milijonov zlatih mark iz potopljenega parnika "Egypt." Z dviganjem tega zaklada se ukvarja italijanski parnik "Artiglio" in je na delu že šest mesecev, da prodre do zakladnice potopljenega parnika, toda vedno pridejo nove težave in otežujejo delo. Potopljeni parnik se je pogreznil leta 1922 pri neki koliziji in leži 120 čevljev globoko na dnu morja, na točki, 60 kilometrov od Bresta. Tukaj je zelo prometna pot ladij, toda kraj je znan radi silnih neviht in nemirnega morja in marsikatera ladja se je že potopila tukaj, zato se domneva, da mora biti morsko dno kar posejano z raznimi potopljenimi ladjami.

Ko so potapljači iskali potopljeno ladjo "Egypt," so našli pri tem ostanke štirih drugih velikih ladij na primeroma majhnem obsegu razdalje. Moščvo ladje "Artiglio," ki se bavi z dviganjem zaklada, kupuje ribe od ribičev, ki v bližini love ribe, včasih pa odpluje ladja v Brest po potrebi, ali pa da se za teče v varen pristan pred nevihto.

Res se ne more ničesar pozitivnega izvedeti, v koliko napreduje delo dvigovanja zaklada, in mnogi so že mislili, da se bo podjetje izjalovilo. Sedaj pa prihajajo vesti, da se bo končno le dvignilo zaklad iz potopljene ladje. Ko je bila zadnjič rešena,

Čebele skrbno pazijo na to, da vlada v njih hiši največja snaga. Ako umrje čebela v panju, je nje truplo takoj odstranjeno, da ne nastane smrad po gnilobi v hiši. Tudi ne puste nobenega tujca v hišo in imajo v ta namen vedno stražo pri vhodu. Gorje nepoklicanemu gostu, ki bi si predrznil stopiti v njih svetišče! Če se pa zgodi, da kaka večja žival zaleze v čebelnjak, kača, miš, martinček ali kaj podobnega in če taka golazen potem v čebelnjaku pogine, čebele potem tako truplo takoj prevlečejo z voskom, da tako preprečijo smrad po gnilobi.

Na mirijade je mrčesa na zemlji in preko tristo tisoč različnih vrst. In skoro neverjetno je, kako trdožive so nekatere vrste mrčesa. Kljub temu, da ima mrčes brezštevila sovražnikov, se vendar množi in množi. Vendar je še sreča za človeški rod, da je umrljivost pri mrčesu tako velika, ker sicer bi uničile tudi človeka.

Najbolj trdo življenje ima menda pajek. Ko sem pred leti iskal za starinami Indijskega rodu v Arkansasu, sem slučajno presegel velikega pajka. Bila je samica in je nosila na hrbtu svilen vrečo z jajčeci mlade zalege. Ko sem presegel njene truplo čez pol, se je prva polovica, ki je imela še glavo in prednji nogi, obrnila, vzela vrečico z jajčki iz hrba presekanke polovice in jajčka zakopala. To ne kaže samo velike vztrajnosti, ampak tudi veliko požrtvovalnost za ohranitev potomstva.

Napredek človeka je pripisovati samo dejstvu, da je posnel življenje živalstva, ki živi mnogo bolj praktično kot pa človek. Rujava osa je naučila na primer človeka izdelovati papir. Neka sorodnica ose je naučila človeka izdelovati ločeno posodo, ker je človek vdel, kako ta živalica izdeluje svoja gnezda iz ilovice, ki se je na soncu strčila. Od mrčesa se je človek naučil izdelovati vosek, lep, parfume, razne pline; rabo orožja za branitev in napad; zidanje nebotičnikov in mnog drugih umetnosti.

valna ladja v Brestu, se je poveljstvo izjavilo, da se je že odstranilo streho zakladnice in da so potopljači videli velike zaboje, kjer leži zlato in srebro. Kakor hitro poneha veter in se morje umiri, se bo dvignilo zaklad. Pri tem delu se je prvič posrečilo, da so potapljači lahko delali v globlini 130 metrov in če bodo iz take globočine srečno dvignili ta zaklad, se bo lahko pričelo delati tudi pri drugih potopljenih ladjah, do katerih sedaj še niso mogli priti radi prevelike globočine. Saj je v vseh morjih nebroj potopljenih ladij z bajnim bogastvom, ki leže nedotaknjene v morski globlini.

Delo pri potopljene ladiji "Egypt" je silno težko. Najprej je bilo treba prodreti skozi krov v notranjost ladje in potem se je moralo razstreliti debele železne plošče, ki dele posamezne predele v ladji. Potem je treba vse te dele odstraniti, da se napravi prost prehod v notranjost. Vse to delo je bilo nešteto krat prekinjeno, ko je nenadna nevihta razburila morje, da je morala reševalna ladja iskati zavetje v pristanu. Toda za 20 milijonov zlatih mark, še je izplačati imeti potrpljenje in vztrajati na delu.

* 2.500.000 zlatih mladih rib je spustila država Pennsylvanija v razne reke.
* Pismo ima pri nas M. Žerovnik.
* Na Silvestrov večer zaštrajkajo unijski godbeniki v Chicagu.

JOHAN BOJER
IZSELJENCI
ROMAN

Da, in Simen—zdelo se je, kakor da nosi s seboj vonj po listju, po domu, po celi pokrajini, po kateri se ji je tako tožilo. "Pridi spet!" ga je prosila. "Pridi vendar spet!" Vsa se je predramila in oživela, kadar je bila z njim. Pričela se je negovati in lišpati, kadar ga je pričakovala. Da, in moral je priznati, da je bila kljub vsemu še mlada. Ali Per ni bil preveč prijazen. Prišel je gledati fanta postrani.

Najhuje za Simena pa je bilo, da se je moralo vse delo vršiti v toliki naglici. Brat ga je zbudil zdavnaj preden se je zdanilo. "Vstani in pomolzi kravo!" On—da bi molzel! V stari domovini so molzle ženske, sram ga je bilo, kadar je moral vzeti čeber in se uvesti pod kravo. In potem jed, venomer kaša in mleko večkrat na dan. Nikake pogače, nikakega kruha, venomer slanina za kosilo, ob delavnih in praznikih. Zdaj ni bil več pri materi. Spominjal se je nje dobre pogače in kruha, rib in slanika, na katerega je tolikrat zabavljal, bilo je vendarle nekaj drugega. Ne, če bi bil vedel, kako bo.

Letos si pri košnji niso med seboj pomagali, Polja so se preveč povečala, vsak je moral skrbeti zase. Čudno je bilo tako ločiti se, vendar ni se dalo pomagati. Medtem, ko bi bili zbrani pri enem, bi se lahko pri drugem žito osulo s klasja. Kala, ki je imel toliko ljudi, ni motilo, drugi pa so zašli v veliko težavo, tako težko je bilo dobiti dinarje. Tako daleč v preroj delavci še niso hodili. Pri Peru sta bila dva, pri Olu sta bila dva, a čeprav so žene zgrabile za delo kakor možje, so bile vendarle postavljene meje njihovim močem. Pri Mortenu sta bila končno vendarle tudi dva, ali bilo je premalo. Požela sta velik del polja, ali še ni bilo dovolj. Morten je dvajset, vse je zastajalo. Na kosilnem stroju ki je žel žito, se ni dalo sedeti. O ne, Simen ni mogel sedeti in se imenitno voziti, moral je stopati za njim in obračati stroj z rokami. In ko je prišla vrsta nanj, da je vezal snope, tudi ni bila nikakva igrača. Solnce je pripekalo, treba je bilo sleči suknjo in telovnik, odvreči klobuk in celo srajco, če naj bi šlo tako hitro, kakor je Morten zahteval. In ni bilo govora o kakem prostem dnevu, kakor svojčas pri materi. Tukaj ni bilo nikakih sestankov zvečer, nikake okrožne šole, kjer bi se razpravljalo o idejah. Če se končno zvečer in so vsi udje od garanja okoreli, je treba iti kuhat, ali pa prignati krave domov in jih pomolsti. In kaj potem? Če hočeš oprati obleko, jo moraš sam. Če jo hočeš zakrpati ali zašiti, jo moraš sam. Ni nikake matere, ki bi to storila. In potem omahneš na posteljo in spiš tistih nekaj ur.

Za mladebo bi potrebovali štiri ljudi. In sta samo dva. Tadvu morata delati za štiri. Najprej je treba pripeljati pšenične snope k stroju, brž, brž jih naložiti, brž, brž jih razložiti. Drugi dan je treba vpreči vole v vlačilo in spraviti stroj v tek. Ta, ki vlača, mora venomer skakati za snopi, oni, ki grabi slamo, mora vsak trenutek pustiti delo in priganjati vole. Brž, brž, pravi Morten. Naporno je stati tako od jutra do večera z eno samo uro popoldanskega počitka. Simen bi se uprl, ali pa je pri tujih ljudeh bolje? Če bi bili doma na Kvidalu tako garali od jutra do noči, kaj ne bi bilo za leglo?

Spet leži pšenica v kupih, veter žene od neba oblake plev. Zdaj morajo spet slamo zložiti v kope, kolikor je še ni veter odpihal preko zemlje. Treba se je brž pripraviti za vožnjo v mesto.

Letos bodo morali napraviti mnogo voženj, letos bodo morebiti trajale do božiča.

"Ne," si je rekel Morten, "tako ne gre. Imeti moramo pot. Imeti moramo konje, z njimi prihranimo polovico časa. Imeti moramo stroje." Vedel je, da so veliki farmarji na vzhodu uporabljali parne mlatilnice—so bruhale iz sebe po sto in sto mernikov na dan. Tako mlatilnico je treba dobiti. In konje, ne samo enega ali dva, niti štiri, ne šest do osem konj, da bi lahko uporabljali plug s tremi lemeži, to bi nekaj zalego. Ali na ta način ne bo nikoli nič, tako ne gre. Kdo naj se postavi na čelo, če ne on. Odkod denar? Da, letos bodo dobili lep kup denarja za pšenico. Ali stari naselenci so se bili domenili, da bodo to pot vozovi pripeljali iz mesta deske za lesene hiše. Pet let so prenašali prerijski mrz in ilovnatih kočah, zdaj so zahtevale žene hiše, v katerih ljudje tudi lahko živijo. Ali naj Morten zaostane za njimi?

Bog ve, če ga ni nekoliko jezilo, da je šlo Kalu vse tako posreči. Vse jih je prejadral. In Morten je bil naravnost prisiljen se sam pritisniti, da jih je lahko Kal še toliko hitreje prejadral. Moral mu je pomagati v zemljiškem uradu, da deleža, ki ga je zapustil Erik Foss, niso dali nikomur drugemu. Dobiti ga je moral Anders zastoj kot homestead land, ko bo star eno in dvajset let, potem je moral dobiti še en delež kot preemption land, in tako je imel Kal štiri deleže v rokah. In potem pride še Pavlina. Takoj ko bo stara eno in dvajset let, ima tudi ona pravico na homestead land, spet ista zgodba. Kal prebiva tik ob dvijini, samo vzeti jim je treba. Tem ljudem se nabira. Oni jadrjo mimo Mortena. In Kal nima drugega častihlepa na tem svetu, kakor orati ledino. Po glavi mu strahijo samo njive in njive brez konca. Doma mu je bilo tako skopo odmerjeno, zdaj bi najrajši ves svet spremenil v njive in hrano. Ali ni bil premeten letos spomladi, ko si je kupil še par volov. Zdaj lahko dan za dnem orje ledino na drugem deležu zemlje, medtem ko Anders s štirimi drugimi vozi žito v mesto.

V Mortenu se je marsikaj napočilo, kar je moralo nekega dne udariti na dan. Mimo njega? Mimo Mortena Kvidala? Ali ni Erik Foss sanjal o mestu tukaj v divjini in prerokoval kup zlata tistemu, na čigar zemljišču nekoč nastalo? Kje bo to, Morten? Skrb, da bo tisti kos zemlje tvoja last, Morten, potem bodo videli Kal in vsi drugi.

In obenem, ko so mu te misli polnile glavo, ga je mučilo domotožje. Vselej, kadar sta z bratom bila skupaj pri jedi, ali pa ob nedeljah, sta govorila o materi in Kvidalu in o starih znanjih. Morten je spraševal in spraševal. Kako se godi temu in onemu? Ali so tam in tam zgradili nove hiše? Kdo od njegovih tovarišev je poročen in s kom? Začutil je spet vonj po morju, spominjal se je gričev in fjordov in jadrnic. Prav zbolel je od hrepenenja, da bi vse to spet videl. In ali je tam še kaj mladih deklet? Kaj ga brigajo mlada dekleta, če se nekega dne ne vrne in jih ne vidi? Tukaj — tukaj se ne bo nikoli poročil.

Poročil? Ponoči leži in se vidi kot starega samca. Ali ne bo imel nikoli sina, ki bo podedoval nekaj velikega po svojem očetu? Čemu se trudi? Za Kvidal v stari domovini ali za tukajšnji Kvidal? O, kmalu se ni več upal izpraševati Simena o domu. Ko je tako resnično oživel pred njim, je odkril v sebi neki globlji glas. Tam ni za vedno več zemlje, za vedno večje blagostanje, ne, tam je bil praznik. Zdelo se mu je, kakor da zvoni in doni v njem zvon in prebujajo praznične moči. Tukaj je bil hlapec zemlje in dolarja, na Kvidalu pa bo spet človek, tja mora priti. Ali je bil zares celih sedem let z doma? Ali je mati zdaj že osivela? Letos bo lahko poslal večjo vsoto domov, sto dolarjev, če bi le kaj zalego. Vzdihi je. Seveda, če bo zidal hišo, ne more biti govora o konjih. Simen ga stane nekoliko dolarjev na mesec. Kaj, če bi se od vsega odtrgal in se vrnil domov?

Zdaj pa so zahtevali ljudje tukaj stalnega župnika. Občinski svet je že razpisal mesto v norveško-amerikanskih časopisih. In naselbina je bila dosti velika, da postane samostojna township. Treba bo izvoliti župana, tri svetovalce in občinskega sodnika. Kaj naj pusti, da ga prehitijo? Na prehodu stoji, pred novo dobo s cestami, mogoče z železnico, banko, mestom, elevatorjem za žito, tako da lahko napravijo tja več voženj na dan. Vse, ki imajo tu zunaj zemljo, čaka skok v bogastvo. Kaj bo vse to zapustil? Da, ampak Kvidal v domovini? Kdo se bo zanj brigal? Ali ni obljubil, da se bo kmalu vrnil, ali ni imel namena napraviti iz njega veliko posestvo?

Potem je spet napočil čas, ko so vozili tovore žita v mesto. Simen je moral opravljati vožnje za Mortena. Oja je najel Olufa Skareta, ki je bil že skoraj popolnoma odrasel. Nekega dne so se vrnili vozovi z deskami, z deskami za vse. Zdaj je bilo treba dobro zgrabiti, če so hoteli

imeti pred zimo streho nad glavami.

Nekega dne pa, ko je šel Morten mimo Kalove koč, je obstal in začudeno pogledal. Tam se paseta dva konja, ne še čisto dorastla, vendar približno dve leti stara, rjava, z dolgimi vratovi in dolgimi nogami. In tam je Kal, kakor čisto slučajno pri kopici sena in ga je sram. "Da, nesreča nas čaka," pravi in se praska po glavi. "Ah, ta Karen — ne, bil je Anders, ta vražji fant!" — "Da, pa saj sta samo dva!" pravi Morten. "Kupi jih štiri, potem se vsaj oranje izplača!" Kaj tako bogokletnega Kal še nikoli ni slišal. Ne, najbolje bi bilo začeti z malim, eno samo žrebe bi bilo več kot dovolj. Ampak ta Anders! Bil je res vražji fant. In potem še ta Irec, ki ni odnehal, dokler mu ni vsilil dva. Morten mu je želel veliko sreče in naenkrat se mu je mudilo, ko je odhajal.

Kal pa je zaostajal. Zdaj je začela tudi Karen rediti zmeraj več kokoši in prašičkov, zmeraj je bilo treba graditi nove kolibe. Na farmi se je pričelo življenje in vrvenje, katerega ni bil prav nič kriv. Ko pa pomisli na dan, ko bosta žrebeti dorastli, se mu skoraj zvrtil. Ves vztrepeče, kadar zarezetata. Vsak trenutek mora k njima in jima preizkušati kopita in jih gladiti preko gobca. Še to jesen mora zgraditi zanje hlev iz lesa. Ali imeti bo moral visoke podboje. Zakaž v Ameriki ni mogoče vedeti, kako konj lahko še zraste.

Karen pa si je to jesen izmislila novo neumnost. Anders ji je moral pripeljati sadike iz mesta, jelše in hraste, ki jih je vsadila v bližini koč. Kako si le more star človek izmisliti tako neumnost!

Da, menda samo zato, da bi napravila nekaj podobnega brezovemu gozdičku, ki so ga imeli v Skaretu za hlevom. Saj če bo živela še sto let, bodo drevesa menda res toliko zrastle, kolikor je sama velika.

Nekega dne se razve nekaj novega. V naselbini se je nastanil trgovec. Pri njem lahko kupiš skraj vse, kar hočeš, oglje za peč, olje za svetilko, vžgalice, kavo, tobak, najraznovrstnejše stvari. Bil je neki Vestlandec, (Dolje prihodnje)

DNEVNE VESTI

Društvo Bled št. 20 SDZ

Društvo Bled št. 20 S.D.Z. je na letni seji izvolilo sledeče uradnike za 1932: predsednik, Matt Zupančič, 3549 E. 81st St., podpredsednik Joseph Vrček, tajnik Ciril Resnik, 3599 E. 81st St., zapisnikar Fred Krečič, bla-

gajnik Frank Kokotec, 7730 Osage Ave. Nadzorniki: Martin Mirtell, Anton Blatnik, Anton Skufca. Vratar Frank Kužnik. Zastopniki za S. N. Dom: Jakob Resnik in Gabriel Rus. Zastopnik za S. N. D. v Maple Heights, John B. Fortuna. Društvo zbora vsako 3. nedeljo v mesecu v S. N. D., soba št. 2. Društveni zdravnik je dr. A. J. Perko.

Društvo Edinost

Uradniki društva Edinost za leto 1932 so: predsednik Frank Fajfar, podpredsednik Ivan German, tajnik in blagajnik Rudolf Perdan, zapisnikar John Pollack. Nadzorniki: Louis Tratat, Anton Podpadeč in Louis Znidaršič, zdravnik dr. F. J. Kern. Pevovodja Rud. Perdan, zastavonoša Peter Velikonja, zastopnik kluba S. N. D. Anton Podpadeč, zastopnik konference S. N. Doma: Frank Lavrič.

V dobi fleparie

Robert Hardson se je zaljubil v neko "fleparico" in je imel uspeh. Poročila sta se. Po poroki je pa zvedel, da kratko striženi lasje in kratka kildja še ne znači tudi kratka leta. Hardson je star 26 let, po poroki pa je fleparica priznala, da je stara 48 let. Hardson je vložil prošnjo za razpoko.

MALI OGLASI

Odda se

stanovanje, obstoječe iz 4 lepih sob in kopališča, spodaj. Vprašajte na 4714 St. Clair Ave., v trgovini. (x)

Še božično drevesce bi vzel!

Vljudno vabim tisto, meni dobro poznano osebo, katero sem videla sinoči na mojem dvorišču na 1123 Addison Rd., ki je tako nemoteno kradla električne žarnice od božičnega drevesca, da pride brez skrbi še po božično drevesce. Ali pa če imaš kaj srca in poštenja v sebi, jih prinesi nazaj in nihče ne bo zvedel, kdo si, sicer pa objavim ime, da bodo še drugi vedeli, kdo si in kakšen si.

Marjanca Kuharjeva.

Dve sobi

se dasta v najem, ženski ali moškemu. 1187 E. 61st St. (307)

Pasijonski predmeti

Društvo Kristusa Kralja št. 226 K.S.K. Jednote ima napredaj pasijonsko obleko in sploh vse kar spada k igri Pasijon. Napredaj je po zelo nizki ceni. Če veseli katero slovensko društvo kupiti, naj se zglaši pri predsedniku Joseph Ponikvar, 1030 E. 71st St., ali pa pri tajniku John Susnik, 1041 E. 78th St. (Dec.29.31.)

V najem

se da stanovanje, obstoječe iz petih lepih, prostornih in svetlih sob, toilet, velika posebna klet, veliko dvorišče. Cena \$18. Vprašajte na 7002 Becker Ct., med St. Clair in Superior Ave., blizu 71. ceste. Ključ pri sosedu. Tel. E.D. 7612-R. (307)

Prodaj

radi smrti žene moj konfekcijsko trgovino na 2575 Scranton Rd. Vprašajte po 6. uri zvečer. Z. Rožič. (Dec.29.31. Jan.2.)

Ohijski premog

Najboljši premog po najnižji ceni, pripeljan na vaš dom. Se priporoča.

Anton Bučan

5921 St. Clair Ave. (2)

Ženska

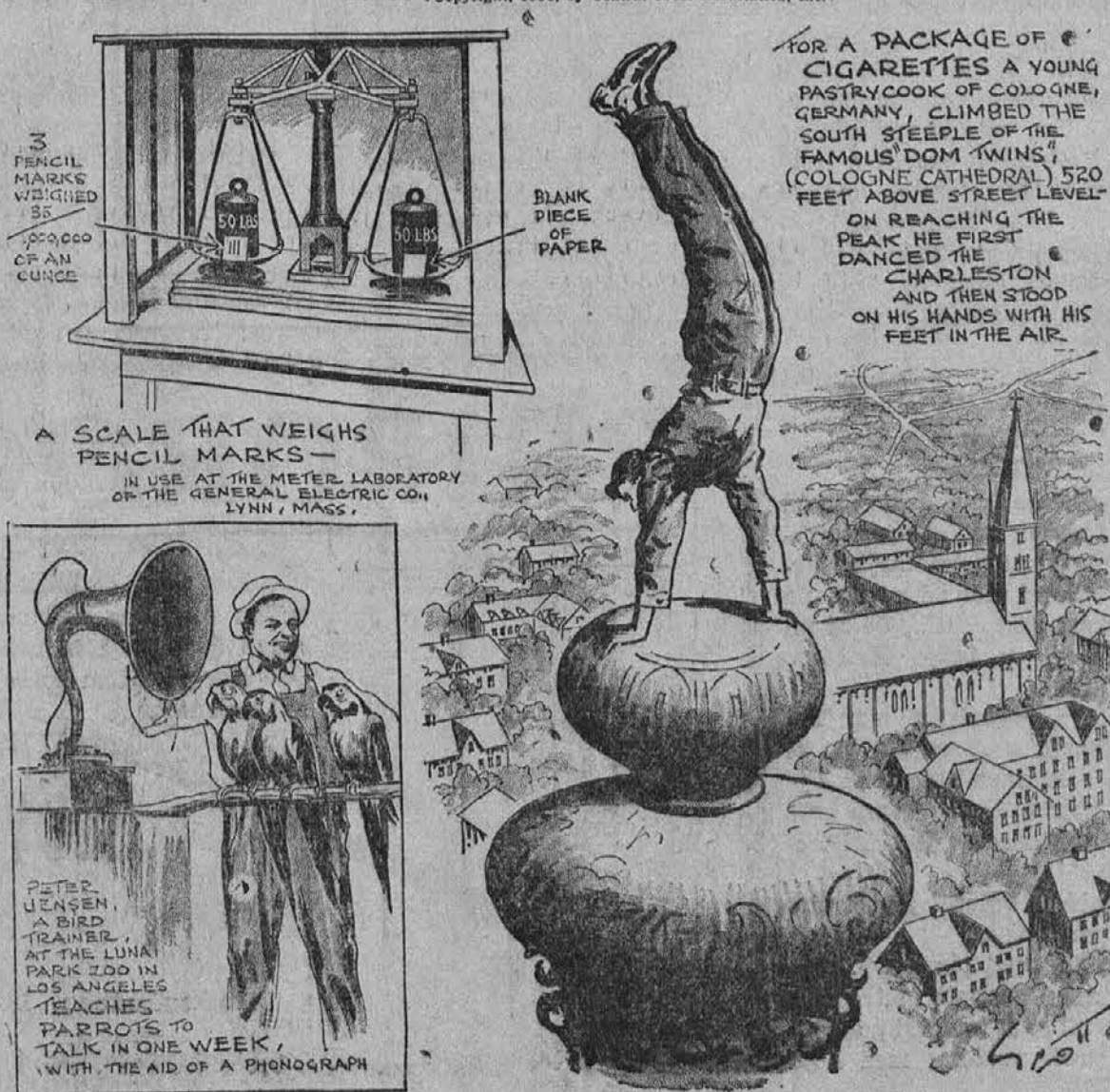
dobi delo za hišna opravila. Stara 40 do 50 let. Plača po dogovoru. Vprašajte na 648 E. 115th St. Zglasite se po 4. uri zvečer. (306)

Trgovski prostori

se dajo v najem. Pripravni za mesnico in grocerijo. Tudi tri sobe se da v najem za stanovanje. Vpraša se na 23741 St. Clair Ave. (Dec. 29. 31. Jan. 2.)

DID YOU KNOW? - - - By R. J. Scott

Copyright, 1931, by Central Press Association, Inc.

LIAM O'FLAHERTY

NOČ PO IZDAJI

Roman

PRVO POGLAVJE

Bilo je tri minute pred šestimi uro zvečer dne petnajstega marca leta 1922.

Francis Joseph McPhillip je tekkel po cementnih stopnicah, ki so držale proti steklenim vratom na vrtilo, kjer je bil glavni vhod v dunboysko zavetišče. Dom, kakor so imenovali v Dublinu to hišo zločinski in siromaški sloji, je bil betonsko poslopje v štiri nadstropja. Stalo je na levi strani široke, vetrovne asfaltirane poti, ki se je cepila od b-ske ceste na južni strani mesta. Obkrožal ga je cel labirint zanikanih stranskih ulic in zagat. Pa zraku okoli njega je plaval neopredljiv duh po ljudih, ki žive na temnem. Iz poslopja samega je puhtelo od jedi in tal, čiščenih z milom in vročo vodo.

Dež je pršel iz črnega, nabrekli neba. Zdaj pa zdaj je sunil nagel, srdit piš ter pripodil vrtnice sode, da je zaškrobotala v majhnih skupinah po tlem, hlapecem asfaltu.

McPhillip je stekel po štirih stopnicah ter naglo pogledal skozi steklena vrata v vežo. Obraz je tako približal steklu, da se je od njegove burne sape takoj skalila zmrzla šipa. Nato se je okrenil. Shutil se je v kot pri vratih in gledal okrog ogla po cesti, odkoder je pravkar prišel. Hotel je videti, ali gre kdo za njim. Bil je morilec.

Prejšnjega oktobra je za stavke farmskih delavcev v M-u ubil tajnika krajne podružnice farmerske zveze. Od tedaj se je skrival po gorah s krdom ljudi, ki so se izumikali ječi, brigantov, zločincev in političnih beguncev. Bilo je pol ure, kar je prišel v Dublin s tovornim vlakom. Vlakovodja je bil član revolucionarske organizacije, v kateri je bil tudi McPhillip, ko je ustrelil tajnika farmerske zveze.

Na ulici ni videl nikogar, ki bi se mu bil zdel sumljiv. Daleč na drugem koncu je prečila cesto stara ženica. Okrog glave je imela črno ruto, v roki kanglo z mlekom, in ogal rute je pretegnila čez odprtino, da ji ni padal vanjo dež. Neki moški je brezupno pel, obrnjen proti robniku, ter molil kapo pred se. Prosil je vzbogajme, a nihče se ni zmenil zanj.

McPhillip je metal oči vse okrog, naglo in ostro kakor človek, ki mu je sila in dolga vaja izpolnila voluunsko bistroglednost. Zavzdihnil je ter se obrnil, da bi pregledal notranjščino doma.

Bil je mož srednje visokosti in šibke rasti, čez pleča pa je bil širok za hrusta. Život se mu je od ram navzdol zoževal, tako da so mu bili kolki in pas popolnoma nesorazmerni z gornjim delom života. Desna noga mu je bila pod kolenom usločena navzven, in pri hoji je postavljala palec desne noge prej na tla nego peto, da se je nekako plazil, kakor divja zverina pri zalezovanju v gozdu. Bil je drobnega, rumenkasto bledega obraza, temnih, na kratko pristrizanih las, temnih, košatih obrvi. Dolge trepalnice so mu neprestano padale čez oči. Kadar so mu jih trepalnice zavesile, so bile oči modre, ostre in divje. Kadar pa je trepalnice za trenutek dvignil, da je mislil na kaj daljnega, in morda imaginarnega, so mu bile oči velike, hrepeneče in sanjave. Bile so mehke in polne nekake brezdane ožnostnosti. Čeljusti so mu bile oglate, ostre in suhe, ustnice tenke in stisnjene. To je dajalo spodnjemu delu njegovega obraza okrutni izraz. Nos mu je bil dolg in raven. Lica so mu bila vdrtja in

na lichenah se mu je pokazovala živa rdečica, kadar ga je napadel trd, suh kašelj, ki ga je skušal potlačiti.

Obleden je bil v ogljene, zgubancene višnjeve hlače in pobledele ogoljen dežni plašč, okrog vrata visoko zapet kakor uniforma. Čevlji so mu bili stari in tenki. Cvrkotali so od moče, ki se je vsesala skozi obnošene podplate. Imel je sivo volneno kapo. Pod levo pazduho je nosil v usnjenem žepu avtomatsko pištolo, ki mu je visela na jermenu okrog vratu.

Ko je tako stal in gledal skozi vrata, je potiskal prste desne roke med prvim in drugim gumbom pod plašč. Konci prstov so počivali na hladnem kopitu od pištole.

V veži so čakali v vrsti trije možje pred zaprtimi pisarniškimi okencem na levi. Starec, ki je stal najbližje vrat, je nosil rjav ubožniško uniformo. Na obeh očeh je imel sivo mreno in kakor da bo zdaj omedlel. Naslanjal se je ob palico, glava pa mu je nepehoma kinkala, kakor da je omamljen od pijanosti ter bo vsak hip zaspal. Drugi starec je imel ponošen star frak. Bil je podoben natakariju, ki so ga zaradi starosti pognali iz službe. Bil je ostrega, mršavega obraza. Tretji starec je bil oblečen v mešanico nepopisnih cap in je neprestano stresal život, ker se je tako skušal praskati pod obleko. Vsi trije so molčali. Za njimi so držale še štiri betonske stopnice na dolg hodnik, ki je tekkel skozi vse poslopje. Na zadnjem koncu ga je križal drug hodnik. Zdaj pa zdaj so prihajali po njem moški v gruclah.

McPhillip je ravno hotel pahniti vrata, ko je nekdo škripaje potisnil kvišku stekleno okence in se je za njim prikazala moška glava. Mož je tlesnil s palcem in kazalcem ter mignil najbližnjemu starcu, tistemu v capah, naj stopi k njemu. Starec se je zdrzil ter viknil s slabim, otročjim glasom: "O ti šment ti, kar pozabil sem." Z lahnim nasmeškom je zase nekaj mrmral ter si začel iztikati po žepih. Mož za oknom ga je pogledal, ježno nabral ustnice ter izginil.

Takoj se je zopet pojavil izza pisarniškega vogala. Stopil je k starcu ter se z rokami v boku pred njim široko razkoračil. Njegove čedne modre hlače so bile pravilno zlikane. Bil je golorok, tako da so se mu v somraku blesketali demantni gumbi na rokavu in veliki demant v kravati. Lasje so mu bili z vonjivim oljem prilepljeni na glavo. Vsa veža je zadisala po njem. Gledal je starca z izrazom, v katerem sta se mešala prezir in jeza. Druga dva starca sta se jela po tistem hihitati ter se delala, kakor da nimata s starim razcapancem praznobe ne zveze.

Razcapani starec je naposled našel rdeč robec, a v razburjenju ni mogel razahljati vozla, ki ga je vezal v kepo.

"Lejte," je zavpil ter molil robec pisarju, "tukaj je pet penijev in štirje polovičari. Prsti so mi vsi trdi od revme, pa ne morem razvozlati. Če bi mi nemara vi, za božjo Kriščovo voljo?"

Nato je pogledal z odprtimi usti pisarju v obraz. Ta pa se za robec še zmenil ni, temveč je gledal starca, kakor da ga hoče udariti. Starec se je začel tresti.

"Izgubi se odtod," je nenadoma zagrmel pisar.

Nato je zopet okamenel. Starec je začel jecljati in trepetati. Obrnil se je, mencial po stopnicah proti vratom; med hojo

si je kraspal lopatice z obleko. Ko je bil na drugi strani stopnic, je neodločen postal ter se ozrl nazaj. Nato se je zgrozil, stopil na tretjo stopnico, omahnil ter se spotaknil. Zdrnil je po zadnjici do vrat. Druga dva starca sta se zasmejala in zahajljala. Pisar ju je pisano pogledal.

"Kaj se smejata?" je zakričal. Na mah sta prenehala. "He, ti!" je nadaljeval ter kazal s prstom na razcapanega starca, ki je prišel že na cesto, okleva na robniku ter gledal preko ram nazaj. "Če te še kedaj zalotim tu, ti stari bedak, te izročim policiji. Zdaj pa izgrini pa se spravi v prisilno delavnico, kamor tičeš. Hajd!"

Starec je v bridkem presenečenju skremžil svoj opičji obraz. Ošinil je s preplašenim pogledom podivjani McPhillipov obraz, ki ga je gledal iz kota na levi od vrat. Nato je nekaj zamomljal ter odstopil po poti. Druga dva starca, ki sta bila še v veži, sta začela med seboj šušljati, toliko da jima je pisar pokazal hrbet ter se vrnil v pisarno.

"Strele nebeška," je rekel prvi, "ustreliti bi ga bilo treba, kaj?"

"Ustreliti," je javkal drugi, "to nesnago zanikro — da more tako s človekom!"

Nato sta drsala proti okencu po listke za posteljo. Pisar je preklinjal ter ju opsoval, ona dva pa sta se mu opravičevala ter se hihitala.

Ko sta starca prejemala priložne listke za posteljo, se je McPhillip tiho zmuznil skozi vrata ter se plazil po hodniku. Na kraju je zavil na desno. Tam se je ustavil. Malomarno se je naslonil ob steno, potegnili iz žepa cigareto ter si jo prižgal. Ozrl se je okrog sebe in oprezoval po hodniku: bil je širok, tla betonska, stene iz glazirane opeke. V enakomernih presledkih so gledala okna na prostrano dvorišče v ozadju poslopja. V alkovah pri oknih so bili postavljeni stoli. Ob nasprotni steni so bili v enakih razdaljah po tri metre ali kaj pljuvalniki. Na hodniku so stali gruclama ljudje, nekateri so sedeli na stolah, ter se tiho pogovarjali, drugi so korakali gori in doli — posamez ali po dva, oči so upirali v tla, roke so imeli na hrbtu zatakne v rokave. Vsi so bili bomo opravljeni in žalostni. Nekateri so bili čisto mladi, ali obrabi so se jim že bili navzeli tiste potrnosti, katero je najti po navadi samo na obrazih starih ljudi, ki jih je življenje razočaralo.

McPhillip je počasi pihal iz svoje cigarete ter pregledoval vežo in ljudi, ki so hodili mimo, z isto bistro, ostro spretnostjo, s katero je pregledoval cesto. Zopet ni videl nikogar, ki bi mu bil vzbujal zanimanje. Zopet je lahko vzdihnil ter krenil na desno. Skozi vrata na vrtačo je stopil v velik prostor.

V sobi se je gnetlo ljudi. Bila je opremljena z dolgimi mizami in lesenimi klopmi kakor kavarnam za delavce. Na nekaterih mizah so ležale novine. Na drugih so stale šahovnice, špane in domine. Okrog miz so sedeli ljudje.

Nekateri so čitali, drugi igrali; večina pa jih je sedelo tiho, oči so jim strmele v prazno, zatopljene v grozo njihovega življenja. Tisti, ki si niso mogli najti mesta, so stali okrog iz ter gledali napredek iger z rokami v žepih in z izrazom tope in kakor razmišljene brezbrčnosti na obrazu.

McPhillip se je motal od mize do mize s cigareto v levi, prsti desne roke, vtaknjeni med vrhnja gumba pri dežnem plašču, pa so mu oklepali kopito avtomatske pištole. Nihče se ni zmenil zanj. Zalostne oči, ki so se slučajno dvignile k njemu, so videle samo še eno klavirno podrtino, podobno sebi. Celotno bi bile nenadoma glasne trobente oznanile ljudem v sobi njegovo identiteto, je vprašanje, ali bi bila zbudila ta novica v več nego malokaterih prsih kaj razburjenja. Ti ljudje so bili od prilike do prilike ali delavci ali zločinci in polomljeni starci, njih stiki z urejenim civiliziranim svetom, z njegovimi npravnstvenimi zakoni in njegovo grozo pred zločinom so bili tako rahli in slabi, da jim ni bilo moči razumeti pozornosti, ki jo vzbudi umor v nežnih prsih naših žena in sestra.

McPhillip je skrbno premostril sobo, a ni našel, česar je iskal. Nato se je vrnil na hodnik. Stopil je v drugo sobo, v kateri so zavetiščarji pisali pisma. Ta soba je bila prazna. Nato je šel po stopnicah navzdol k umivalnicam in kopalnicam. Tukaj se je nekaj moških brilo in umivalo. Obhodil je vse, a ni našel nikogar. Vrnil se je na hodnik ter stopil v obednico.

Obednica je bila jako prostorna, opremljena z majhnimi smrekovimi mizami in klopmi. Lese na tla so bila posuta z žagovino kakor tla po beznicah. Tu pa tam je bila žagovina pomešana z ostanki, pometenimi z miz. Na zadnjem koncu sobe je bilo zbranih sila ljudi okoli ogromnega železnega ognjišča; nekateri so čakali s ponvami v rokah, da bi prišli do kuhe, drugi so švigali okrog in pazili na kuhinjsko posodje, ki je bilo pristavljeno. Vsi so držali v rokah

žlice, vilice in nože. Prerivali so se, potili, preklinjali, smejali se in praskali. Bilo je silno vreščanje, in dišalo je po jedeh in človeških telesih.

Na drugem koncu sobe je bila podolgasta miza in za njo velika svetla kuhinja, ki je sijala od belega posodja, očiščene medenine in snažnih belih uniform ženskih uslužbenk. Tri mlade ženske so tam kuhale in razdeljevale jedi gostacem, ki si niso mogli ali marali sami kuhati. Ti gostači so stali pred mizo ter si kupovali čaja, kruha, presnega masla, kuhanih jajec in mesa. Tudi so si izposojali nože, vilice, žlice in sol, kajti vodstvo zavetišča z ozidrom na moralo svojih gostečev teh potrebščin ni dajalo v prosto

ŠEST DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogromnih parnikih:

Paris Jan. 15, May 14
10 P. M. 12:05 A. M.

Ile de France Jan. 30, Feb. 17
12:05 A. M. 12:05 A. M.

Najkrajša pot po Švedenici. Vasko je v posebni kabini s vsemi modernimi udobnostmi. — Pijača in slava francoske kuhinje. Izredno nizke cene.

Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali

FRENCH LINE
26 Public Square
Cleveland, Ohio.

Frank V. Opaskar

ODVETNIK
1119 HIPPODROME BLDG.
MAIN 3785
Ob torkih, četrtkih in sobotah
zvečer od 6. do 8. ure na
E. 93d St. in Union Ave.
OB SREDNJA IN PETKIH
1106 E. 64th St.
Res. Tel. Yellowstone 0705-W

DOBER PREMOK!

Točna postrežba!
The Hill Coal Co.
1201 MARQUETTE RD.
Stari Clappermanovi prostori
HENDERSON 5798
FRANK ARKO, zastopnik

VABILO
NA
VESELICO

katero priredi
SLOVENSKI DRUŠTVENI DOM
NA RECHER AVE., EUCLID, O.
NA SILVESTROV VEČER
31. DECEMBRA 1931

Vabi se vse članstvo od društev, ki so lastniki Doma, kakor tudi splošno občinstvo. Svirala bo prvovrstna godba za stare in mlade—Progressive Melody Orchestra. K obilni udeležbi vabi

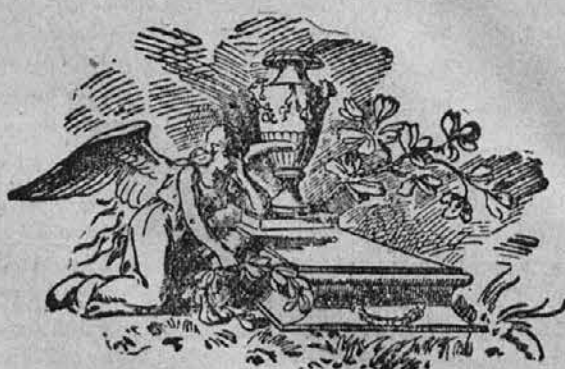
Direktorij.

porabo, temveč je zahtevalo zanje znesek, ki se je po obedu vrnil, kadar so bile vse stvari zopet izročene.

McPhillip je koračil po sobi na drugo stran. Na prvi pogled

je zapazil moža, ki ga je iskal. Šel je naravnost proti stenski mizi na tistem koncu. Za njo je sedel mlad mož okrog tridesetih pri svojem kosilu.

(Dalje prihodnjič)

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko potrli silne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je kruta smrt nenadoma ugrabila iz naše srede našega iskreno ljubljenega sina, in brata

Vladimir Rossi

ki je umrl 22. decembra, 1931 v cvetju mladosti, star 17 let. Pokopali smo ga 26. decembra na Lakeview pokopališču. Bil je bolan samo štiri dni in je umrl na posledicah operacije. Bil je rojen v Clevelandu, O.

Iskre se zahvaljujemo sledečim darovalcem krasnih venčev, ki so jih položili pokojniku v zadnji spomin: Društvu Zdrženih Bratje, št. 26, SSPZ, društvu WOW, št. 281, Mr. in Mrs. Louis Zupančič, Mr. in Mrs. Christ Mandel, Mr. in Mrs. John Winter, Mr. in Mrs. Joseph Makovec, Mr. in Mrs. Jack Feltz in prijateljem pokojnika iz Collinwooda. Hvala tudi vsem, ki so dali pri pogrebu svoje avtomobile brezplačno na razpolago. Dragi in ljubljeni, nepozabljeni sinko in brat! Naj Ti bo lahka ameriška gruda in počiva v miru. — Zaljubljeni ostali:

Frank in Mary Rossi, starši.
Rudolf, Edward, brata; Mimi, Zofi, sestre.
Cleveland, O., 28. decembra, 1931.

VABILO
na
VESELICO

kategora priredi
KLUB DRUŠTEV SLOV. NAR. DOMA
na večer **31. decembra 1931**
V OBEH DVORANAH SLOV. NAR. DOMA

Občinstvo širom Clevelanda in okolice se vlijudo vabi, da nas poseti na večer. Naj se ne pozabi samaritanskega dela, katerega opravlja ta narodna ustanova. Pomagajmo do večjega uspeha.

Za več, ki se želijo še enkrat razveseliti v tem letu, je dobro preskrbljeno: za plesalnice pa najfinjša godba pod vodstvom Mr. Vic Svete, v spodnji dvorani pa špeklov kvartet. Razna okusna jedila in dobra klubova kapijica bo vsem prav dobro teknila. Ob polnoči predstava staro in novo leto. Ples do 1. ure zjutraj. Vstopnina 50 centov. Vabi

ODBOR

NAZNANILO

V smislu pravil Slovenskega Narodnega Doma, 6409 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio, se bo vršila **DELNIŠKA SEJA (LETNA KONFERENCA)** na večer, dne 14. januarja, 1932 v avditoriju S. N. Doma, začetek točno ob 8. uri zvečer. Vabi in pozdravlja za
Slovenski Narodni Dom:
JOSEPH OKORN, tajnik.

RAZPIS DELNIŠKE SEJE

Glasom pravil Slovenske Delavske Zadrugne Zveze, se sklicuje za dne 31. januarja, 1932 delniško sejo, ki se vrši ob 1. uri popoldne v Slovenskem Delavskem Domu na Waterloo Rd.
FRANK SUSTARŠIČ, tajnik.

PRIPOROČILO IN ZAHVALA

Leto 1931 se bliža k zatonu, zato si ob tej priliki smatramo za prijetno dolžnost izreči iskreno zahvalo vsem našim cenjenim odjemalcem, združničarjem in prijateljem, ki so nam v preteklem letu na en ali drugi način pripomogli do obstoja in napredka.

Ker pa s tem borba za popolnejšo človeško družbo še ni končana, se ob tej priliki zopet priporočamo za nadaljnjo naklonjenost.

VSEM ODJEMALCEM IN ROJAKOM VOŠČIMO SREČNO NOVO LETO 1932

SLOVENSKA DELAVSKA ZADRUŽNA ZVEZA

TRGOVINE GROCERIJ IN MEŠNIN

Centrala: 667 E. 152d St. Telefon GLEnvile 6316

Podružnice: 16721 Waterloo Rd. Telefon KEmmore 1248. 6102 St. Clair Ave. Telefon ENdicott 1629